guotais arba tiesiais grioveliais, duobučių, trikampėlių eilutėmis.

Surinkta medžiaga rodo, kad kapinyne laidota nuo X iki XVII a. Senieji kapai buvo beveik visiškai sunaikinti kasant duobes vėlesniesiems.

Algimantas Merkevičius

PRIBITKOS KAPINYNAS

1981 m. MAII pradėjo Pribitkos (Plungės raj.) kapinyno tyrinėjimus. Pribitkos kapinynas ir pilkapiai yra kaimo V dalyje esančios aukštumos kyšulyje. Per šią aukštumos dalį eina kelias Tverai-Varniai. Kapinynas yra 4 km nuo Tverų miestelio į PR. Kapinynas ir didesnioji pilkapių dalis suardyta abiejose kelio pusėse eksploatuojamos žvyrduobės. Išliko tik apie 30-40 m pločio kapinyno dalis abipus kelio ir 4 suplokštėję pilkapiai miško R pakraštyje bei 1 suardyto pilkapio liekanos žvyrduobės V pakraštyje.

1981 m. Pribitkos kapinyne buvo ištirta 373 m^2, rastas 41 kapas ir surinkta daugiau kaip 220 dirbinių. Atidengta 10 vyrų, 16 moterų ir 15 vaikų-paauglių kapų (kape Nr. 14 buvo palaidoti 2 vaikai).

Mirusieji laidoti apvaliais galais, 1,6 x 2,5 x 0,4-0,9 m dydžio duobėse. Kapai rasti 30-170 cm gylyje. Kapuose rasta karsto liekanų (Nr. 1, 24, 36) ar geležinių karsto apkalų (Nr. 8-9, 21). Kapai eilių nesudarė, o rasti atskiromis grupelėmis. Dalis jų (Nr. 8-9, 11, 23, 27, 30, 33) apardyti, laidojant vėliau kitus mirusius. Mirusieji palaidoti galvomis ŠV, V, PV, P, PR, R ir ŠR, tačiau dauguma mirusiųjų laidota PV (14 kapų) bei PR (10 kapų) kryptimi. Tiek vyrai ir moterys, tiek vaikai laidoti įvairiomis kryptimis. Dauguma mirusiųjų palaidoti aukš-

tielninki, ištiestomis kojomis, įvairia rankų padėtimi. Tačiau kapuose Nr. 9, 14-15, 19, 21-22, 24, 31 mirusieji buvo palaidoti ant kairiojo ar dešiniojo šono, sulenktais keliais.

Mirusieji palaidoti su gana gausiomis įkapėmis. Būdingesnės vyrų įkapės: peiliai, diržų sagtys, grandys, piniginės, žiedai, puodai. Kiek rečiau vyrams dėta kirviai, ietigaliai, skustuvai, skiltuvai, galąstuvai. Peiliai kapuose rasti juosmens srityje, dešinėje ar kairėje mirusiojo pusėje, matyt, buvo prikabinti prie diržo. Kai kurie peiliai buvo odinėse makštyse. Prie peilių paprastai randamos diržų sagtys, grandys ir piniginės. Piniginėse arba prie jų rasta skiltuvų, su titnago gabaliukais, skustuvų, galąstuvų, piniginėse aptikta žiedų ir monetų.

Moterų kapuose rasta peilių, plokštelinių ar pasaginių segių, diržų sagčių, žiedų, puodų, rečiau piniginių. Tik kape Nr. 19 aptikta vytinė antkaklė ir kape Nr. 18 - auskaras, o kape Nr. 29 - verpstelis. Peiliai, diržų sagtys, piniginės rastos juosmens srityje, segės - ant krūtinės, puodai - prie kojų ar galvos.

Vaikams įkapių dėta kiek mažiau. Kartais jiems į kapą buvo įdėta po kelis suaugusiųjų nešiotus žiedus (kapai Nr. 6, 26, 40), aptikta ir tik vaikams dėta įkapė - kiaušinis (kapai Nr. 12, 14, 26).

Darbo įrankių ir ginklų rasta nedaug. Kirviai rasti vyrų kapuose Nr. 2, 13, 15, 28, vienas aptiktas atsitiktinai. Du kirviai buvo dideli, keturkampėmis pentimis, 14,7-15,7 cm ilgio, 10-12 cm pločio ašmenimis. Kiti du 7 ir 5,6 cm dydžio pentiniai kirveliai turėjo tik 3,5 ir 2,9 cm pločio ašmenis. Paauglio kape Nr. 28 rastas kirvis platėjančiais ašmenimis ir ilga smailia pentimi.

Įmoviniai ietigaliai rasti kapuose Nr. 2, 36 ir 37 ir įt-

veriamasis - kape Nr. 13. Išsiskiria kape Nr. 36 rastasis ietigalis - jis sulenktas iš storesnės geležinės skardos gabalo.

Peilių rasta 20 kapų. Jie nedideli, tiesiomis nugarėlėmis. Dauguma peilių įtveriamieji, tačiau rasta ir su kriaunomis (kapai Nr. 9, 15, 17-18).

Du ritinio formos smiltainio verpsteliai rasti mergaitės kape Nr. 10 ir moters kape Nr. 29.

Kiek daugiau rasta papuošalų. Ypač gausu žiedų - 80. Žiedai rasti 25 vyrų, moterų ir vaikų kapuose. Jie aptikti ant mirusiųjų rankų pirštų (kartais po kelis), įdėti į pinigines ar maišelius (kape Nr. 2 piniginėje rasti 6 žiedai) ar tiesiog įmesti į kapą (Nr. 2, 6 ir kiti). Daugiausia buvo rasta žiedų plačia rombo formos priekine dalimi, kiti - pastorinta-tordiruota priekine dalimi, pinta priekine dalimi ir uždari juostiniai žiedai.

Moterų ir mergaičių kapuose rasta 20 apskritų plokštelinių segių. Dar 4 segės rastos atsitiktinai. Kartu su plokštelinėmis segėmis kapuose Nr. 14, 19, 20, 32 rastos ir pasaginės segės cilindriniais galais. Iš viso pasaginių segių rasta 6, kai kurios jų buvo viela apvyniotu lankeliu (kapai Nr. 14, 20, 26).

Iš buities ir mirusiojo aprangos reikmenų minėtini vyrų kapuose Nr. 1, 15, 37 rasti skustuvai, 3 skiltuvai (kapai Nr. 2, 13, 28), 4 galąstuvai (kapai Nr. 15, 17, 36,37), 15 geležinių diržų sagčių (kapai Nr. 1, 2, 11, 13, 15-17, 21, 28, 37), 4 grandys (kapai Nr. 13, 15, 21). Kapuose Nr. 2, 11, 13, 15, 18, 28, 36, 37, 40 buvo rasta odinių piniginių ar medžiaginių maišelių liekanos su žiedais, o kai kurios - ir su sidabrinėmis monetomis (kapai Nr. 2, 13, 28). Kapuose Nr. 1 ir 20 piniginės neišlikusios, o monetos rastos prie griaučių juosmens srityje. Iš viso Pribitkos kapinyne rasta 10 sidabrinių monetų ar jų

fragmentų. Geriau išlikusių monetų vienoje pusėje matyti stulpų vartai, o kitoje - ietigalis su kryžiumi. Viena moneta ne vietinės kilmės, jos priklausomybė dar nenustatyta.

Iš kitų radinių minėtini 18 kapų rasti puodai ar jų fragmentai. Puodai žiesti, daugumas jų puošti banguotų linijų ornamentu, pūstais šonais. Vyrų kapuose Nr. 1 ir 15 kojų srityje buvo rasti paukščių kaulai, moterų kapuose Nr. 32 ir 34 - geležinių adatų liekanos.

Ištirtą Pribitkos kapinyno dalį galima datuoti XVa. - XVI a. pradžia. Dalis kapų gali priklausyti ir XIV a. pabaigai.

Be to, ištirtos vieno suardyto pilkapio liekanos. Pilkapio būta apie 8-10 m skersmens, su akmenų vainiku. Rasti pilkapyje du įmoviniai kirviai, ritinio smeigtuko galvutė, juostinė apyrankė smailėjančiais galais leidžia ją datuoti II-III a.

Eugenijus Svetikas

BAZORŲ KAPINYNAS

Bazorų kaimas yra Alytaus rajone, dešinėje Nemuno pusėje, apie 12 km nuo Alytaus. 1980 m. rudenį, kuriant "Dobilo" kolektyvinį sodą, buvo aptikti kapai. Ruošiant sodo kelią, buldozeriu nustūmus apie 30 cm storio žemės sluoksnį apie 4 x 25 m plote, išversti 5-7 žmonių griaučiai.

1981 m. Alytaus kraštotyros muziejus ištyrė čia 500 m^2, rado 65 kapus. Juos galime suskirstyti į tris grupes: 1) pagoniškus, 2) sinkretinius ir 3) krikščioniškus. Kapai Nr. 7, 10, 11, 48, 50, 52, 61 buvo suardyti, ir jie minėtoms grupėms nepriskirti. Visų trijų grupių mirusieji palaidoti aukštielninki, ištiestomis kojomis, įvairiai sudėtomis rankomis.

Pirmos grupės kapams būdinga mirusiojo orientacija R kryptimi ir laidojimas be karsto. Šią grupę sudarė: vyrų kapai Nr.